

Sygn. akt III Ca 536/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Kwilosz-Babiś (sprawozdawca) SSO Agnieszka Skrzekut SSR del. Monika Młynarczyk-Mościcka
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 09 maja 2018r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. F. i H. F. (1)

przeciwko W. P.

o ustalenie nieważności umowy darowizny

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 21 kwietnia 2017 r., sygn. akt I C 194/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

(...)

Sygn. akt III Ca 536/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Gorlicach oddalił powództwo J. F. i H. F. (1) przeciwko W. P. o ustalenie nieważności umowy darowizny (pkt I.), zasądził solidarnie od powodów J. F., H. F. (1) na rzecz pozwanej W. P. 3.617,00zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu – zastępstwa procesowego (pkt II.), nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa (pkt III.).

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał, że **19.06.2012 r.** powodowie H. F. (1) i J. F. wystąpili przeciwko W. P. o ustalenie nieważności umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego **09.01.2006 r.** przed notariuszem E. K. w J., Rep A nr(...), pomiędzy M. P. jako darczyńcą a pozwaną jako obdarowaną, której przedmiotem był udział wynoszący 1/2 części darczyńcy w prawie własności nieruchomości położonej w G. oznaczonej jako dz. nr(...); Jako podstawę ustalenia nieważności powodowie wskazali brak należytego umocowania pełnomocnika darczyńcy M. P. adw. J. K.. Brak należytego umocowania powodowie wywiedli z tego, że skoro dokumenty pełnomocnictwa z 20.08.2002 r. oraz 15.03.2003 r. nie zostały podpisane przez M. P., to także pełnomocnictwo, na podstawie którego działał pełnomocnik przy zaskarżonym akcie notarialnym nie było przez darczyńcę podpisane a zatem pełnomocnik nie był właściwie umocowany. Powodowie powołali się na opinię prywatną grafologa M. G. (1). Podnieśli także, że darczyńca M. P. nie była w stanie udzielić pełnomocnictwa lub było ono nieważne, ponieważ z uwagi na wiek i stan zdrowia znajdowała się w stanie wyłączającym zdolność samodzielnego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli. Podali, że M. P. miała ponad 90 lat i chorowała na A.. Choroba rozpoczęła się od wczesnych lat 80-tych i postępowała, a od 2003r. M. P. przebywała w domu opieki starczej (...) w C., gdzie była objęta całkowitą całodobową opieką lekarską i pielęgniarczą, ponieważ sama nie była w stanie wykonywać czynności fizjologiczno-higienicznych. Kiedy powódka H. F. (1) przebywała w S. w latach 1985-1986 i miała osobisty kontakt z M. P. już wówczas widoczne były symptomy choroby. M. P. sama nie mogła wychodzić z domu, ponieważ były obawy czy będzie w stanie samodzielnie wrócić.

Interes prawny powodów w ustaleniu nieważności wynikał z tego, że najpierw ich poprzednicy prawni, a potem powodowie posiadali przedmiot darowizny od 1967r.

Pozwana W. P. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. Argumentowała, że pełnomocnictwo z 10.03.2005r., na podstawie którego działał J. K. w imieniu M. P. przy akcie notarialnym z 09.01.2006r. zostało udzielone w obecności notariusza F. W. oraz świadków J. i S. oraz W. P. i M. K. (1). Zgodność tego dokumentu z prawem miejsca sporządzenia została stwierdzona w Konsulacie RP w (...) 03.2011r. Pozwana zaakcentowała, że dokumenty pełnomocnictw, na które powołali się powodowie, a będące przedmiotem badań grafologa, nie dotyczyły spornego aktu umowy darowizny.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. P. ur. (...) była właścicielką udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w G. oznaczonej jako dz. ewid. nr (...) stanowiącej rolę, pastwisko, las, sad i plac budowlany o pow. 6,9613ha. Właścicielką drugiej połowy była jej córka M. K. (1).

(okoliczność bezsporna)

M. P. w latach 60-tych wyjechała do S. z synami J. i S. P., zaś jej mąż i córka M. K. (1) pozostali w P.. M. P. zamieszkiwała z synem S.. Relacje pomiędzy nią i dziećmi nie były najlepsze. W latach 80-tych domagała się, by dzieci płaciły jej na utrzymanie. M. K. (1) miała żal do matki, że wyjechała za granicę, a ją zostawiła z ojcem w P.. Pomimo tego odwiedzali się. M. P. nie była leczona. W domu S. odwiedzały ją pozostałe dzieci, także ona przyjeżdżała do M. K. (1) w odwiedziny.

(dowód: protokół słuchania powódki H. F. protokół rozprawy z 13.04.2017r. od 00:26:50 k.560/2 w zw. ze słuchaniem informacyjnym – k.234, zeznania świadka S. P. – k.536-537, J. P. – k.540-541, M. K. (1) – k.545)

Powódka H. F. (1) była w S. (...) w okresie 1985-1986r. Odwiedzała wówczas M. P., której m.in. obcinała włosy oraz M. K. (1), którą nazywała stryjenką. Po tym czasie powódka nie miała bezpośredniego kontaktu z M. P.. Utrzymywała tylko kontakt telefoniczny z M. K. (1), która telefonowała do niej. Kontakt ten był utrzymywany do czasu śmierci męża M. T., tj. do około 2000r.

(dowód: protokół słuchania powódki H. F. protokół rozprawy z 13.04.2017r. od 00:26:50 k.560/2 w zw. ze słuchaniem informacyjnym – k.234)

M. P. nie chorowała. Nie miała stwierdzonych schorzeń psychicznych lub neurologicznych. Od około 2003r., kiedy złamała nogę, która nie chciała się goić, przebywała w domu opieki ((...)). M. P. nie znała języka angielskiego, a lubiła sobie porozmawiać, dlatego cieszyła się kiedy odwiedzała ją synowa – pozwana - żona J. P..

M. P. postanowiła darować swoje udziały w nieruchomości położonej w G. na rzecz synowej – pozwanej.

(dowód: zeznania świadka S. P. – k.536-537, J. P. – k.540-541, M. K. (1) – k.545)

Dnia 10.03.2005r. przebywając w nursing home udzieliła pełnomocnictwa w obecności dzieci, potwierdzonego przez notariusza Stanu (...) F. W.. W dokumencie umocowała mec. J. K. do darowania synowej – pozwanej całych jej udziałów w nieruchomości obj. LWH (...) składającej się z dz. (...) oraz LWH (...)zabudowanych budynkiem drewnianym mieszkalnym i gospodarczym w G. przy ul. (...).

(dowód: poświadczona kopia pełnomocnictwa z 10.03.2005r. poświadczonego notarialnie – k.205 (odpis k.241, 279)

Podpis na pełnomocnictwie z 10.03.2005r. złożyła M. P..

(dowód: opinia biegłego inż. K. B. – k.335-347, 370-376)

Dnia 09.01.2006r. w Kancelarii Notarialnej E. K. w J. została zawarta umowa darowizny w formie aktu notarialnego, Rep A nr(...), pomiędzy J. K. działającym jako pełnomocnik darczyńcy M. P. na podstawie pełnomocnictwa sporządzonego w (...) przed notariuszem publicznym Stanu (...) F. W. z 10.03.2005r., którego zgodność z miejscem sporządzenia została stwierdzona w Konsulacie Generalnym RP 11.03.2005r. oraz M. D. działającym jako pełnomocnik obdarowanej W. P. na podstawie pełnomocnictwa z 07.09.2004r. Przedmiotem darowizny był udział M. P. wynoszący 1/2 części w prawie własności działki nr (...) o po. 6,9613ha stanowiącej rolę, pastwisko, las, sad, plac budowlany.

(dowód: poświadczona kopia umowy darowizny akt notarialny z 09.01.2006r. Rep A nr (...) – k.200-204 (kopia k.9-13))

M. P. zmarła około 2008r.

(dowód: protokół słuchania powódki H. F. protokół rozprawy z 13.04.2017r. od 00:26:50 k.560/2 w zw. ze słuchaniem informacyjnym – k.234)

Nieruchomości będące przedmiotem darowizny były w posiadaniu poprzedników prawnych powodów M. i A. W., a po ich śmierci samych powodów. M. P. – matka M. K. (1) była stryjenką dla powódki H. F. (1), ponieważ mąż M. K. (1) T. był bratem matki H. F. (1). Powodowie podejmowali kroki, by uzyskać tytuł prawny do nieruchomości objętej umową darowizny z 09.01.2006r. Toczyły się sprawy o zasiedzenie, uwłaszczenie i ochronę posiadania przeciwko J. P. (syn M. P. a mąż pozwanej), lecz nie doprowadziły do stwierdzenia nabycia prawa własności do nieruchomości przez powodów. Toczyła się także sprawa karna dotycząca wycinki drzew przez syna powodów P. F., która została umorzona.

(dowód: protokół słuchania powódki H. F. protokół rozprawy z 13.04.2017r. od 00:26:50 k.560/2 w zw. ze słuchaniem informacyjnym – k.234)

Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy stwierdził, że opinia biegłego grafologa inż. K. B. (k.335) jest rzetelna i fachowa. Biegły bazował na bezwplywowych próbkach pisma M. P., tj.: podpis na kserokopii paszportu, na kserokopii dokumentu, odręczne zapiski na trzech fotografiach oraz podpis pod pełnomocnictwem z 10.03.2005 r. Biegły wyjaśnił, że z uwagi na znaczną różnicę w czasie nakreślenia podpisów porównawczych i dowodowego oraz złożenia części podpisów w kserokopiach, odstąpił od analizy cech syntetycznych i motorycznych próbek porównawczych stanowiących jeden z podstawowych zespołów cech ocennych pisma. Wywiódł wniosek, że podpis na pełnomocnictwie oraz zapisy porównawcze odznaczają się jednorodnymi cechami konstrukcyjnymi (szczegółami w budowie liter i ich elementów). W konkluzji postawił wniosek, że podpis na pełnomocnictwie z

10.03.2005r. został prawdopodobnie nakreślony przez M. P., od której próbki pisma bezwplywowego i kserokopie podpisów przesłano do badań. Wskazał, że wydanie opinii kategorycznej będzie możliwe po uzupełnieniu materiału porównawczego o oryginały podpisów pochodzących z ostatniego okresu życia składającej. O ile opinia nie stawia kategorycznych wniosków, o tyle nie wyklucza, że podpis nakreśliła inna osoba. Powodowie zaś nie przedstawili innego materiału porównawczego i to pochodzącego z ostatniego okresu życia M. P., by możliwe było wydanie opinii kategorycznej. Biegły zaś szczegółowo odniósł się do zarzutów postawionych opinii przez pełnomocnika powodów sporządzając opinię uzupełniającą (k.370-376), w której podtrzymał w pełni wnioski opinii zasadniczej. Zaakcentował, że przeanalizował podpis dowodowy pod kątem wszystkich cech wymienionych w „Katalogu graficznych cech pisma”, tj. syntetyczne, topograficzne, motoryczne, mierzalne i konstrukcyjne, natomiast odstąpił od cech syntetycznych i motorycznych w podpisach porównawczych.

Sąd nie oparł ustaleń na podstawie opinii prywatnej grafologa M. G. (1) przedstawionej przez powodów (k.14-24, zeznania w charakterze świadka protokół rozprawy z 21.07.2016r. od 00:07:44 k.522/2), ponieważ wobec zakwestionowania jej przez pozwaną może zostać potraktowana tylko jako dokument prywatny i fachowe poparcie argumentacji strony. Co jednak najbardziej istotne to, że przedmiotem opinii były dokumenty nie mające związku ze sprawą, bowiem biegły analizował dokumenty pełnomocnictw z 20.08.2002r. oraz 15.03.2003r. nakreślonych przez M. P., lecz nie one stanowiły umocowania do zawarcia umowy darowizny z 09.01.2006r., brak także koincydencji czasowej ze sporną umową z 2006r. Nadto biegły jak sam wyjaśnił bazował jedynie na kopiach tych dokumentów, co tym bardziej podważa wartość opinii grafologicznej, ponieważ biegły nie był w stanie ocenić wszystkich aspektów pisma jak na oryginale dokumentu. Wreszcie niedopuszczalne byłoby w ocenie Sądu wnioskowanie o ewentualnym podrobieniu podpisu mocodawcy na dokumencie pełnomocnictwa z 10.03.2005r. z tej tylko przyczyny, że powstały wątpliwości czy inne dokumenty pełnomocnictw zostały przez nią nakreślone.

Sąd nie uwzględnił wniosku powodów o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego grafologa z listy SO w Krakowie lub Instytutu Ekspertyz Sądowych im.(...) w K. Zakład (...) (pismo z 17.03.2015r. k.362) oraz badania próbek pisma także pod kątem, czy nie złożyły ich inne osoby, tj. M. K. (1) (jak w piśmie z 26.09.2014r. k.297) lub jej brat S. P. (protokół z 21.07.2016r. k.522/2), ponieważ opinia biegłego K. B. (3) jest wystarczająca, zaś powodowie nie przedstawili żadnego nowego materiału dowodowego do porównania, tj. w szczególności bezwplywowych próbek pisma z okresu bezpośrednio poprzedzającego udzielenie pełnomocnictwa, czyli z okolic roku 2005.

Sąd nie uznał za zasadny także wniosku powodów o powołanie dowodu z opinii biegłego lekarza psychiatry na okoliczność ustalenia czy licząca 92 lata M. P. w chwili sporządzenia pełnomocnictwa przed notary public 10.03.2005r. znajdowała się w stanie wyłączającym zdolność do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli (pismo z 10.04.2017r. k.559). O ile powodowie podnosili, że w ich ocenie M. P. już od lat 80-tych miała objawy choroby (...), nie wychodziła sama z domu, w 2003r. została oddana do domu opieki, ponieważ nie poznawała nawet członków rodziny, o tyle okoliczności te nie zostały w żadne sposób wykazane, czy nawet uprawdopodobnione. Bezsporne jest, że M. P. do czasu kiedy znalazła się w nursing home nie była leczona. To, że wymagała pomocy przy wychodzeniu z domu, że nie poznawała bliskich, nie wiedziała, że trzeba jeść, nie chciała się kąpać, trzeba było ją przewijać, wynika tylko z zeznań pośrednich świadków, tj. A. D. i J. Z. (1), którzy swoją wiedzę czerpali od M. K. (1) lub K. K., z kolei M. K. (1) takich okoliczności w zeznaniach w niniejszym postępowaniu nie potwierdziła. Podobnie powódka powoływała się na taki przekaz od M. K. (1). Wreszcie brak jakiegokolwiek dokumentacji medycznej, na której biegły psychiatra mógłby bazować. Nie ma żadnego bezpośredniego materiału służącego biegłemu psychiatrze do wydania opinii. Stąd powyższy wniosek jako niezasadny został oddalony. Przy takim zasobie materiału biegły w ocenie Sądu mógłby się jedynie wypowiedzieć jaki procent osób w podeszłym wieku jest w stanie takiego ośpienia starczego, że nie jest w stanie samodzielnie i swobodnie podejmować decyzji, lecz na takich probabilistycznych danych Sąd nie mógł bazować w ocenie tego konkretnego przypadku. Tym bardziej, że pełnomocnictwo z 10.03.2005r. zostało udzielone w obecności notary public, a nieprzekonujące były twierdzenia pełnomocnika powodów, iż nie jest to instytucja godna zaufania, tym bardziej, że pełnomocnictwo zostało uznane za zgodne z miejscem udzielenia przez Konsulat Generalny RP.

Zeznania świadka S. P. (k.536-537), J. P. (k.540-541), M. K. (1) (k.545) Sąd Rejonowy ocenił jako wiarygodne i szczerze. Zarzuty stawiane przez pełnomocnika powodów w piśmie z 10.04.2017r. są bezzasadne. Nie negując

doświadczenia zawodowego pełnomocnika nie sposób zgodzić się z nim, by zasadne było dokonywania oceny i wysuwanie stanowczych twierdzeń o stanie zdrowia osoby wyłącznie na podstawie przekazu osób trzecich niemających z nią bezpośredniego kontaktu oraz domysłów o możliwych schorzeniach lub stanach w jakich mogą znajdować się osoby starsze. To, że M. P. miała kłopoty z rękami i nogami nie oznacza, że nie mogła podpisać pełnomocnictwa, tym bardziej, że wygląd tego pełnomocnictwa sugeruje właśnie drżenie ręki jak u osób w podeszłym wieku z osłabioną siłą mięśni. Niezasadne jest także analizowanie przez pełnomocnika słów używanych przez świadków wyłuskanych z kontekstu i ich interpretacja na korzyść powodów.

Sąd Rejonowy nie oparł się na zeznaniach świadka A. D. (k.250-251), który został powołany na okoliczność ustalenia stanu zdrowia M. P., ponieważ jak wynika wprost z jego zeznań nie miał bezpośredniego kontaktu z tą osobą, zaś przekaz od M. K. (1), na który się powołuje, jest sprzeczny z zeznaniami M. K. (1) w tym przedmiocie złożonymi w toku niniejszego postępowania.

Sąd nie posiłkował się także zeznaniami świadka J. Z. (1) (protokół rozprawy z 21.07.2016r. od 00:14:01). Świadek nie miał bezpośredniego kontaktu z M. P., zaś informacje o jej stanie zdrowia czerpał z jednorazowej rozmowy z 1998r. z wujkiem T. K. – mężem M. K. (1), a przekaz ten pozostaje w sprzeczności z zeznaniami M. K. (1) zeznającej w niniejszej sprawie.

Z uwagi na niestawiennictwo powoda ze względów zdrowotnych oraz pozwanej przebywającej poza granicami dowód z zeznań stron został ograniczony do przesłuchania powódki. Zeznania powódki H. F. (1) nie budziły wątpliwości w zakresie okoliczności dotyczących posiadania przedmiotu darowizny oraz pobytu w Stanach Zjednoczonych w latach 1985-86. Nie zasługują zaś na wiarę twierdzenia powódki dotyczące oceny stanu zdrowia fizycznego i psychicznego M. P. oraz relacji w rodzinie P. – pośród dzieci M.. Powódka podawała, że już podczas jej pobytu w S. w 1985-86r. M. P. potrzebowała pomocy, nie mogła sama wyjść z domu, ponieważ były obawy, czy będzie w stanie wrócić samodzielnie. Miała cały dzień leżeć, przy łóżku miała serek, bułkę i piwo, po którego wypiciu spała. Z powyższego nie można wnioskować o złym stanie psychicznym. Nie implikuje złego stanu psychicznego także podawana przez powódkę roszczeniowa postawa M. P., która miała się domagać pieniędzy od swoich dzieci. Informacje co do stanu M. P. za dalszy okres powódka posiadała tylko z przekazu telefonicznego M. K. (1). Od niej powódka miała się dowiedzieć, że od około 1995r. M. P. już nie jeździła do córki. W 1997r. powódka otrzymała zaproszenie do S. (...) od T. P., by przyjechała i pomogła stryjnecce, tj. M. K. (1) w opiece nad M. P., bo ta nie pamiętała, że trzeba jeść. Kiedy S. P. przebywał w Polsce w latach 2000-2003r. miał powiedzieć powódce, że matką zajmuje się pod jego nieobecność M. K. (1). Kiedy się żenił, M. K. (1) nie powiedziała o tym matce M. P., ponieważ ta nie poznawała ludzi. Okoliczności te nie zostały w żaden sposób potwierdzone, a wynikają wyłącznie z zeznań powódki, która miała bezpośredni kontakt z M. P. podczas kilkunastu spotkań w połowie lat 80-tych. Wiadomości jakie miała uzyskać od dzieci M. P., czyli S. P. i M. K. (1) nie zostały potwierdzone przez te osoby składające zeznania w charakterze świadków w toku niniejszego postępowania. Synowie i córka M. P. zaprzeczyli, by matka leczyła się, była w złym stanie zdrowia psychicznego, by nie poznawała ludzi lub nie rozumiała znaczenia podejmowanych czynności, w tym pełnomocnictwa z 10.03.2005r. Szczególnie wyrazisty jest brak potwierdzenia wersji powódki przez M. K. (1), z którą powódka miała utrzymywać kontakt. Nie były wiarygodne także twierdzenia powódki o konflikcie majątkowym w rodzinie P., w tym, by bracia domagali się od M. K. (1), by wzięła do siebie matkę i przekazała im prawa do nieruchomości w G.. W zeznaniach i twierdzeniach powódki pojawia się niespójność, ponieważ majątku mieli domagać się bracia, szczególnie S., tymczasem darowizna udziałów nieruchomości w G. została dokonana na rzecz żony J. P.. Zeznania powódki dążące do ukazania M. P. jako osoby nieporadnej i nieświadomej podejmowanych czynności nie były przekonujące, a oparte tylko i wyłącznie na domysłach i przekazie osób trzecich, które nie zostały w tym postępowaniu potwierdzone. To doprowadziło Sąd do wniosku o uznaniu tej części za niepoparte dowodami insynuacje.

Oceniając żądanie pozwu Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Pełnomocnictwo dla J. K. działającego imieniem darczyńcy w umowie darowizny zostało sporządzone 10.03.2005r. przez notariuszem F. W. w domu opieki w C., gdzie wówczas przebywała M. P.. Pod treścią pełnomocnictwa nakreślony został odręczny podpis M. P.. Biegły z zakresu grafologii K. B. (3) po przeanalizowaniu podpisu oraz materiału porównawczego wysnuł wniosek, że podpis został prawdopodobnie nakreślony przez M. P.. Bazując na powyższym wniosku Sąd przyjął, iż

teza powodów o podrobieniu podpisu M. P. na pełnomocnictwie nie została wykazana. O ile konkluzja opinii biegłego nie jest stanowcza, o tyle nie wyklucza, by podpis nakreśliła M. P.. Biegły bazował na próbkach pisma bezwplywowego od M. P. oraz uwzględnił jej wiek i ewentualne schorzenia. Świadcowie składający zeznania w sprawie J. P., M. K. (1) i S. P. potwierdzili, że byli obecni podczas podpisywania pełnomocnictwa przez matkę. Nadto pełnomocnictwo zostało udzielone w obecności notariusza, a poprawność jego sporządzenia potwierdzona w Konsulacie RP w C..

Według art. 1138 k.p.c. moc dowodowa zagranicznych dokumentów urzędowych jest taka jak dokumentów urzędowych polskich, zaś jeżeli dokument dotyczy przeniesienia własności nieruchomości położonej w R. (...) powinien być uwierzytelniony przez polskie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny. Pełnomocnictwo M. P. wypełnia powyższe przesłanki. Nie zostało w żaden sposób wykazane lub potwierdzone, by notariusz niewłaściwie lub nienależycie wypełniał swoje obowiązki lub by dopuścił do dokonania czynności prawnej sprzecznej z prawem, tj. potwierdzenia pełnomocnictwa nienakreślonego przez M. P. lub dotkniętej wadą kwalifikowaną z art.82 k.c., tj. w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenia woli.

Dalej Sąd stwierdził, że nie zostało wykazane, by M. P. z uwagi na wiek lub stan zdrowia znajdowała się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W dacie udzielania pełnomocnictwa M. P. miała 90 lat. Sama przesłanka wieku nie powoduje jednak wady kwalifikowanej uregulowanej w art.82 k.c. Nie został także dowiedziony stan zdrowia psychosomatycznego wyłączający świadome i swobodne wyrażenie woli przez M. P.. Okoliczności, na których powodowie się oparli były jedynie domysłami, łącznie z podejrzeniami choroby (...). Powódka H. F. (1) miała kontakt z M. P. w połowie lat 80-tych, tj. około 20 lat przed udzieleniem pełnomocnictwa, a późniejsze przekazy co do stanu zdrowia mocodawczyni nie zostały potwierdzone.

Apelację od ww. wyroku wnieśli powodowie zaskarżając wyrok w punkcie I. i II. Powodowie zarzucili:

1. naruszenie art. 82 k.c. przez przyjęcie, że nie zostało wykazane, by M. P. z uwagi na wiek 90 lat lub jej stan zdrowia (choroba (...)) znajdowała się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli w chwili udzielania pełnomocnictwa dla adwokata J. K.,
2. naruszenie art. 58 §1,2,3, k.c. w związku z art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że powodowie nie wykazali, że czynność prawna dokonana przez pełnomocnika adw. J. K. a w szczególności pełnomocnictwo udzielone przez darczyńcę M. P. zostało podrobione, czyli nie zostało nakreślone przez mocodawczynię, podczas gdy powodowie wykazali inicjatywę dowodową, w szczególności podrobienia podpisu na pełnomocnictwie dla adwokata J. K. do sporządzenia aktu notarialnego poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza psychiatry z listy SO w Nowym Sączu na okoliczność, czy w dacie udzielenia pełnomocnictwa M. P. była w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli a także o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego grafologa z zakresu badania pisma ręcznego na okoliczność ustalenia, czy podpis nakreślony na pełnomocnictwie z dnia 10 marca 2005r. został nakreślony przez M. P.,
3. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy a w szczególności art. 232 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, że powodowie nie wypełnili obowiązku przedstawienia dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, podczas gdy powodowie wykazali inicjatywę dowodową poprzez przedłożenie odpowiedniej dokumentacji stanowiącej bezwplywowe próbki pisma ręcznego M. P. przedłożone do akt sprawy i przy opinii biegłego grafologa z listy SO w R. (...) M. G. (1), a także przedstawienie dowodu z zeznań świadków J. Z. (1) i A. D. oraz zgłoszenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu grafologii dla wykazania, że pełnomocnictwo z daty 10 marca 2005r. nie pochodziło od M. P. oraz dowodu z opinii biegłego lekarza psychiatry dla wykazania, że pełnomocnictwo zostało udzielone w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, co miało doprowadzić do nieważności umowy darowizny z dnia 9 stycznia 2006r.,
4. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy a w szczególności art. art. 233 §1 k.p.c. a) poprzez niewłaściwą i dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego skutkującą uznaniem, że powodowie nie wykazali, że M. P. z uwagi na wiek i stan zdrowia znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i

swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, podczas gdy z zeznań świadków a to S. D., J. Z. (1) a nawet świadków M. K. (1) i J. P. oraz S. P. wynika odmiennie a zwłaszcza, iż w dacie sporządzenia pełnomocnictwa czyli 10 marca 2005.r ze względu na chorobę (...) i niemożliwość podpisania pełnomocnictwa nawet własnoręcznie M. P. znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli,

b) poprzez dokonanie błędnej oceny całokształtu materiału dowodowego i bezkrytyczne ustalenie stanu faktycznego wyłącznie w oparciu o zeznania świadków M. K. (1), J. P. i S. P., które w żadnej mierze nie układają się w logiczną całość a z ich zeznań wynika, że M. P. była osobą chorą, z którą nawet był problem w zakresie kontaktu, niepoznawana najbliższych osób z rodziny a także pominięcie zeznań w charakterze strony H. F. (1).

c) poprzez dokonanie sprzecznej, niezgodnej z logiką oraz zasadami doświadczenia życiowego ocenie materiału dowodowego zalegającego w aktach sprawy,

5. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy a w szczególności art. 278 k.p.c. poprzez niezastosowanie ww. przepisu, podczas gdy powodowie zgłosili wniosek o przeprowadzenie dowodu opinii biegłego lekarza psychiatry na okoliczności jw. albowiem w sprawie zachodziła konieczność rozstrzygnięcia sprawy po zasięgnięciu opinii u biegłego posiadającego wiadomości specjalne.

Powołując się na ww. zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania (apelacja k.486-494).

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych (odpowiedź na apelację k. 555 - 557).

Na pierwszej rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powodów podtrzymał apelację a nadto złożył wniosek, aby sąd drugiej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego psychiatry na okoliczność ustalenia czy w dacie udzielenia pełnomocnictwa M. P. była w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli a także dopuszczenie dowodu opinii innego grafologa na okoliczność ustalenia, czy podpis na pełnomocnictwie z 10 marca 2005 r. był nakreślony przez M. P..

Na pytanie Sądu Okręgowego pełnomocnik powodów przyznał, że powodowie nie są spadkobiercami M. P.. Powódka H. F. (1) przyznała, że aktualnie powodowie nie korzystają ze spornej nieruchomości, ponieważ mają zakaz orzeczony przez sąd i zakaz ten przestrzegają. Nadto oświadczyła, że z wniosku powodów przed Sądem Rejonowym w Gorlicach toczy się sprawa o stwierdzenie uwłaszczenia na spornym gruncie.

Wezwany do wskazania interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności umowy wskazanej w pozwie profesjonalny pełnomocnik powódki wniósł o udzielenie głosu powódce. Powódka oświadczyła, że interes prawny w uzyskaniu wyroku w niniejszej sprawie polega na tym, że to powodowie i ich poprzednicy korzystali w przeszłości ze spornej nieruchomości, oni na niej pracowali i ta ziemia im się należy.

Pełnomocnik pozwanej podtrzymał treść odpowiedzi na apelację, nadto zarzucił, że powodowie nie wykazali interesu prawnego w ustaleniu nieważności umowy.

Po oddaleniu wniosków dowodowych zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym powódka złożyła wniosek o wyłączenie ze sprawy sędziego sprawozdawcy tj. SSO Katarzyny Kwilosz-Babiś a następnie złożyła wniosek o wyłączenie SSO Agnieszki Skrzekut. Ostatecznie sprecyzowała swoje wnioski w ten sposób, że wniosła o wyłączenie tylko dwóch ww. sędziów.

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek powódki o wyłączenie sędziów SO K. Kwilosz-Babiś i A. Skrzekut.

Powódka nie złożyła zażalenia na ww. orzeczenie.

Dwa dni przed kolejną rozprawą apelacyjną H. F. (1) złożyła pismo, w którym zażądała wyłączenia „wszystkich sędziów orzekających w Sądach w Nowym Sączu i przeniesienie sprawy do innego Sądu Okręgowego” (por. wniosek k. 603 - 604). Przedmiotowy wniosek został odrzucony na rozprawie w dniu 9 maja 2018 r. przez Sąd Okręgowy w składzie: SSO K. Kwilosz-Babiś, SSO A. Skrzekut i SSR w Nowym Targu w delegacji Monikę Młynarczyk Mościcką, z uwagi na fakt, że z wniosku nie wynikało, aby dotyczył także Sędziego Sądu Rejonowego w Nowym Targu Moniki Młynarczyk Mościckiej a w zakresie, w jakim przedmiotowy wniosek miałby dotyczyć sędziów Sądu Okręgowego w Nowym Sączu rozpoznających apelację powodów, to jest to wniosek ponowny oparty na tych samych okolicznościach, co wniosek rozpoznany postanowieniem z dnia 21 stycznia 2018 r.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że ponowny wniosek o wyłączenie złożony przez powódkę był dotknięty brakami formalnymi i jako taki nie mógł skutkować wstrzymaniem rozpoznania sprawy. Dopiero bowiem od chwili skutecznego – wolnego od wad formalnych – złożenia wniosku sędzia staje się iudice suspecto, a więc dopiero od tej chwili zachodzą ograniczenia jurysdykcyjne przewidziane w art. 50 §3 i 51 k.p.c. (por. uzasadnienie postanowienia SN z 21 kwietnia 2004r. III Co 2/04).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Na wstępie należy stwierdzić, że w sprawie nie zaszły uchybienia skutkujące nieważnością postępowania a które sąd drugiej instancji ma obowiązek wziąć pod uwagę z urzędu – art. 378 §1 k.p.c.

Sąd Okręgowy podziela dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę materiału dowodowego, jak również akceptuje i przyjmuje za własne dokonane w jej wyniku ustalenia faktyczne. Na aprobatę zasługuje także ostateczny wniosek o braku podstaw do uwzględnienia powództwa. Należy jednakże podkreślić, że ocena prawna dokonana przez Sąd Rejonowy wymaga korekty w zakresie dotyczącym istnienia po stronie powodów interesu prawnego w ustaleniu nieważności umowy darowizny. W części wstępnej uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy streszczając pozew przytoczył fragment jego uzasadnienia o treści : „Interes prawny powodów w ustaleniu nieważności wynikał z tego, że najpierw ich poprzednicy prawni, a potem powodowie posiadali przedmiot darowizny od 1967r.” W dalszej części uzasadnienia wyroku poświęconej ocenie prawnej Sąd Rejonowy przytoczył treść art. 189 k.p.c., natomiast ani jednym zdaniem nie wyjaśnił, dlaczego jego zdaniem powodowie posiadają interes prawny w ustaleniu nieważności umowy wskazanej w pozwie. Kwestia ta była przedmiotem rozprawy apelacyjnej, podczas której jednakże profesjonalny pełnomocnik powodów nie był w stanie sprecyzować, jaki konkretnie interes prawny posiadają powodowie w wytoczeniu powództwa. Sama powódka podała tylko tyle, że interes prawny w uzyskaniu wyroku w niniejszej sprawie polega na tym, że to powodowie i ich poprzednicy korzystali w przeszłości ze spornej nieruchomości, że oni na niej pracowali i ta ziemia im się należy.

Jak dodatkowo ustalił Sąd Okręgowy powodowie nie należą do grona spadkobierców darczyńcy M. P., nie korzystają z nieruchomości, której dotyczy pozew (okoliczności niesporne) ani nie wskazują, kto jest spadkobiercą M. P.. M. P. miała troje dzieci: M. K. (1), J. P. i S. P., którzy występowali w niniejszej sprawie jako świadkowie.

Aktualnie własność działki (...) o pow. 6,9613 ha figuruje w 1/2 części na pozwaną W. P. (synową M. P.) na podstawie umowy darowizny z 9 stycznia 2006r. oraz w 1/2 części na małżonków W. P. i J. P. na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej na podstawie warunkowej umowy sprzedaży z 1 lutego 2006r. i umowy przeniesienia własności z 22 marca 2006r. (dowód: wydruk elektroniczny z KW (...) k. 561-565) .

W Sądzie Rejonowym w Gorlicach pod sygn. I Ns 661/03 toczyło się z wniosku H. F. (1) postępowanie o stwierdzenie zasiedzenia ww. nieruchomości które zakończyło się prawomocnie oddaleniem wniosku, wobec stwierdzenia, że H. F. (1) i jej poprzednicy prawni byli posiadaczami zależnymi przedmiotu wniosku.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 18 lipca 2006r. sygn. akt I C 151/05 Sąd Rejonowy w Golicach zakazał powodom i ich synowi A. F. a także osobom ich prawa reprezentującym naruszania w jakikolwiek sposób prawa własności działki (...) położonej w G., w szczególności wchodzenia na tę nieruchomość i wykonywania tam prac rolniczych. W przedmiotowej

sprawie pozwany J. F. podnosił zarzut nabycia spornej nieruchomości przez zasiedzenie a H. F. (1) podnosiła zarzut, że jej rodzice nabyli własność w trybie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw. Oba zarzuty oceniono jako niezasadne.

(dowód: wyrok I uzasadnienie k. 576-583)

W 2007r. powodowie wnieśli skargę o wznowienie postępowania w sprawie I C 151/05 powołując się na nowe okoliczności faktyczne a to: 1) brak zdolności M. P. z uwagi na wiek i choroby do podpisania pełnomocnictwa dla J. K. upoważniającego do zawarcia umowy darowizny z 9 stycznia 2006 r. 2) opłacanie podatków od spornej nieruchomości przez rodziców H. F. (1) i 3) brak rozwiązania umowy bezczynszowego użytkowania nieruchomości. Przedmiotowa skarga została prawomocnie oddalona

(por. wyrok i uzasadnienie k. 572-575, wyrok i uzasadnienie k. 568-571).

W dniu 19 września 2016r. H. F. (1) złożyła do Sądu Rejonowego w Gorlicach wniosek o uwłaszczenie spornej działki. Sprawa jest w toku. (zapisek urzędowy k. 584).

W tym miejscu należy przypomnieć, że interes prawny jest przesłanką merytoryczną powództwa wytoczonego na podstawie art. 189 k.p.c. o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Przepis art. 189 k.p.c. ustanawia materialnoprawne przesłanki powództwa o ustalenie. W tym znaczeniu jego naruszenie nie stanowi naruszenia prawa procesowego, lecz stanowi naruszenie prawa materialnego (por. wyrok SN z 22.11.2013 r. II CSK 114/13).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że o prawnym charakterze interesu, czyli o potrzebie wszczęcia oznaczonego postępowania i uzyskania oznaczonej treści orzeczenia decyduje istniejąca obiektywnie potrzeba ochrony sfery prawnej powoda. Tak pojmowany interes prawny może wynikać zarówno z bezpośredniego zagrożenia prawa powoda, jak i też może zmierzać do zapobieżenia temu zagrożeniu. Interes prawny występuje także wtedy, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, gdy określona sytuacja zagraża naruszeniem uprawnień przysługujących powodowi bądź też stwarza wątpliwość co do ich istnienia czy realnej możliwości ich realizacji (por. m.in. wyroki: dnia 19 lutego 2002 r. IV CKN 769/00, OSNC 2003, Nr 1, poz. 13; z dnia 15 października 2002 r. II CKN 833/00, niepubl.; z dnia 30 listopada 2005 r. III CK 277/05, niepubl.; z dnia 2 lutego 2006 r. II CK 395/05 niepubl., z dnia 2 sierpnia 2007 r. V CSK 163/07, niepubl.; z dnia 29 marca 2012 r., I CSK 325/11, niepubl; z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 589/11, niepubl.; z dnia 15 maja 2013 r. III CSK 254/12, niepubl.).

Istnienia interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego nie eliminuje okoliczność, że podmiot żądający ustalenia sam nie jest stroną stosunku prawnego poddanego ocenie Sądu. Powodem w sprawie o ustalenie może być nie tylko podmiot kwestionowanego albo aprobowanego stosunku prawnego, a może nim być także osoba trzecia wobec stron tego stosunku (zob. uchwały SN z dnia 19 kwietnia 1988 r., sygn. akt II CZP 26/88, OSNC 1989 r., Nr 9, poz. 140 oraz z dnia 25 stycznia 1995 r., III CZP 176/94, OSNC 1995, Nr 12, poz. 247). O istnieniu interesu prawnego takiej osoby musi jednak rozstrzygać okoliczność, że na jej sytuację prawną może mieć wpływ istnienie lub brak stosunku prawnego zawiązanego między innymi podmiotami w następstwie zawarcia umowy. Powództwo z art. 189 k.p.c. musi być celowe, ma bowiem spełniać realną funkcję prawną. Interes prawny musi odnosić się bezpośrednio do sytuacji prawnej powoda lub do stosunków prawnych, w jakich pozostaje powód.

Niewątpliwie tych wymagań nie spełnia samo powoływanie się na fakt, że w przeszłości powodowie korzystali z nieruchomości, której dotyczyła umowa darowizny, ani fakt, że powodowie nie mogą pogodzić się z utratą możliwości korzystania z działki (...) i chcieliby tę ziemię odzyskać. Nie wykazano także potrzeby stwierdzenia nieważności umowy darowizny z 2006 r. w związku ze złożeniem wniosku o uwłaszczenie. Uczestnikami sprawy o uwłaszczenie muszą być osoby figurujące w księdze wieczystej jako właściciele (z uwagi na treść art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece), ale krąg uczestników nie ogranicza się tylko do osób figurujących w dziale II księgi. W razie wykazania interesu prawnego uczestnikami mogą być także inne osoby.

W związku z tym, że powodowie nie wykazali interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności umowy darowizny zawartej pomiędzy M. P. a W. P. żądanie pozwu nie mogło być uwzględnione. Istnienie tego interesu jest bowiem podstawową przesłanką skuteczności powództwa, której brak czyni powództwo bezzasadnym. Przy braku interesu prawnego zbędnym staje się ustalanie właściwego kręgu podmiotowego (w sprawie o ustalenie nieważności umowy winny uczestniczyć wszystkie strony umowy, ewentualnie ich spadkobiercy, jeśli jedna ze stron umowy zmarła, który to warunek również nie został w niniejszej sprawie spełniony, albowiem powodowie jako stronę pozwaną wskazali wyłącznie obdarowaną) oraz badanie okoliczności faktycznych przytoczonych na uzasadnienie żądania pozwu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe zgłoszone na rozprawie apelacyjnej przez pełnomocnika powodów jako zbędne dla rozstrzygnięcia a wszelkie zarzuty apelacji ocenił jako nieskuteczne.

Niezależnie od powyższego trzeba dodać, że zarówno wnioski dowodowe złożone na rozprawie apelacyjnej jak i zarzuty wskazane w apelacji należało ocenić jako niezasadne.

Dowód z opinii psychiatrycznej mający na celu ustalenie zdolności do składania oświadczenia woli może być przeprowadzony wówczas, gdy w aktach sprawy istnieje odpowiedni materiał dowodowy, który mógłby być poddany analizie przez biegłego, w szczególności dokumentacja lekarska dotycząca osoby, która złożyła kwestionowane oświadczenie woli oraz dowody osobowe, których treść nasuwa wątpliwości co do poczytalności danej osoby. Oczywiście chodzi o zeznania osób, które w dacie kwestionowanej czynności miały bezpośrednią styczność z osobą, której oświadczenie woli ma być poddane ocenie przez pryzmat art. 82 k.c. W niniejszej sprawie takiego odpowiedniego materiału dowodowego brak. W szczególności brak jakiegokolwiek dokumentacji lekarskiej M. P. a z zeznań świadków M. K. (1), S. P. i J. P. nie wynikają jakiejkolwiek okoliczności nasuwające wątpliwości co do zdolności M. P. do udzielenia pełnomocnictwa do umowy darowizny (por. zeznania k. 446, 450, i 455). Pozostali świadkowie przesłuchani w sprawie nie tylko, że nie uczestniczyli w samej czynności udzielenia pełnomocnictwa, ale w ogóle nie mieli kontaktu z M. P..

Jeśli chodzi o dowód z kolejnej opinii grafologicznej - to według tezy dowodowej podanej na rozprawie apelacyjnej - miałyby być przeprowadzony na okoliczność ustalenia, czy podpis na pełnomocnictwie z 10 marca 2005 r. był nakreślony przez M. P.. Taka teza dowodowa była już przedmiotem opinii grafologicznej przeprowadzonej w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i nie ma podstaw do ponawiania takiej opinii. Ponowienie opinii miałyby sens tylko w dwóch przypadkach tj. gdyby powodowie znaleźli dodatkowy wiarygodny materiał porównawczy lub gdyby skutecznie zakwestionowali dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodu z opinii grafologicznej K. B.. Żaden z ww. warunków nie został spełniony.

Jak już wyżej wspomniano Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne, albowiem w sposób jednoznaczny wynikają z zebranego w sprawie materiału dowodowego. W tym miejscu przypomnieć należy, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji są konsekwencją dokonanej przez ten Sąd oceny dowodów, która nie należy do stron, ale do wyłącznej kompetencji sądu orzekającego. Ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w sprawie wyraża istotę sądzienia w części dotyczącej ustalenia faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Kontrola instancyjna oceny dowodów sprowadza się do sprawdzenia czy ocena ta nie wykazuje błędów natury faktycznej (niezgodności z treścią dowodów, pominięcia pewnych dowodów), lub logicznej (błędności rozumowania i wnioskowania) albo czy nie jest sprzeczna z doświadczeniem życiowym lub wskazaniami wiedzy. Jeżeli z materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi zostać zaakceptowana. Skuteczne postawienie przez stronę apelującą zarzutu wadliwej i nieprawidłowej, a w konsekwencji dowolnej oceny dowodów, wymagało wykazania, że Sąd Rejonowy uchybił zasadom oceny dowodów objętych treścią art. 233 § 1 k.p.c., wskazania realnych przyczyn, dla których ocena Sądu nie spełnia wymogów tego przepisu. Apelacja powodów wymogu powyższego nie spełnia. W uzasadnieniu zarzutów apelacji w zasadzie brak jakichkolwiek argumentów wykazujących

zasadność zarzutu błędnej oceny dowodów. Tym samym szczegółowa i obszerna ocena dowodów przedstawiona przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie została obalona.

Wbrew temu co podnosi się w zarzucie numer 1 apelacji z zacytowanego fragmentu zeznań J. P. wynika tylko to, że M. P. w dacie udzielenia pełnomocnictwa była osobą z ograniczeniami fizycznymi, natomiast nie da się z zacytowanego zdanie wywieść żadnych wniosków do jej stanu psychicznego i zdolności do podejmowania decyzji i wyrażania woli. To samo dotyczy zeznań M. K. (1) i S. P..

Wbrew temu, co zarzuca się w punkcie 4 b. apelacji Sąd Rejonowy nie pominął zeznań powódki H. F. (1) ani zeznań świadków S. D. i J. Z. (1). Zeznania te były analizowane przez Sąd a wyniki tej oceny przedstawiono w uzasadnieniu.

Sąd Rejonowy zasadnie oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii psychiatry a motywy tej oceny przedstawiono powyżej.

To samo dotyczy dowodu z kolejnej opinii grafologicznej. Dodatkowo trzeba podkreślić, że apelujący nie przedstawili żadnych merytorycznych i przekonujących argumentów, które obaliłyby prawidłowość wniosków opinii grafologicznej biegłego K. B.. Z pewnością nie wystarcza do obalenia prawidłowości wniosków tego biegłego powołanie się na prywatną opinię biegłego M. G.. Po pierwsze biegły G. badał inne dokumenty niż ten, który jest przedmiotem oceny w niniejszej sprawie. Po drugie biegły badał wyłącznie kserokopie dokumentów a nie oryginały. Po trzecie biegły G. nie dysponował wiarygodnym materiałem porównawczym a więc takim materiałem, który w sposób niewątpliwy pochodziłby z ręki M. P. (por. ocenę zdjęcia z roku 1957 dokonaną przez K. W. k. 263 i przez biegłego K. B. k. 309). Po trzecie wnioski biegłego wcale nie są kategoryczne. Biegły stwierdza jedynie, że istnieją cechy, które poddają w wątpliwość złożenie podpisów przez M. P., przy czym uzyskanie wniosków kategorycznych wymaga przedstawienia do badań oryginałów dokumentów oraz bogatszego materiału porównawczego.

Podsumowując należy stwierdzić, że zarzuty naruszenia prawa procesowego podniesione w apelacji nie zostały wykazane. W konsekwencji jako bezzasadne należało ocenić zarzuty naruszenia prawa materialnego. Powodowie nie tylko, że nie wykazali interesu prawnego w stwierdzeniu nieważności umowy, której nie byli stroną ale także nie wykazali zaistnienia okoliczności faktycznych przytoczonych na uzasadnienie żądania pozwu.

Mając powyższe na uwadze na zasadzie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1 sentencji.

W punkcie 2. orzeczono na zasadzie art. 98 §1 k.p.c. w związku z art. 108 §1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 1 w związku z §2 pkt 6 rozporządzenia MS z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(...)

(...)